

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Vol. LXXXI Kaina 35 c.

ANTRADIENIS - TUESDAY, KOVAS - MARCH 20, 1990

Nr. 55

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500-1-2-3

Lietuva kreipiasi: „Pripažinkite mus“

Sudaryta Lietuvos koalicinė vyriausybė

Vilnius. — Šeštadienį Lietuva atmetė Kremliaus reikalavimą atsaukti nepriklausomybės deklaraciją ir sudarė naują koalicinę vyriausybę ir kreipėsi į pasaulio demokratinius kraštus, kad suteiktų diplomatinį pripažinimą Lietuvos vyriausybei.

Šis prašymas tarptautinių mastu buvo priimtas Lietuvos parlamento vos po kelių valandų, kai Sovietų Sąjungos prezidentas M. Gorbačiovas pareikalavo iki šio pirmadienio vakaro atsaukti sprendimą pasitraukti iš Sovietų Sąjungos. Parlamentas nusprendė siųsti septynių parlamentarų delegaciją į Maskvą pradėti pokalbius vakar dieną. Lietuvos Respublikos prez. Vytautas Landsbergis pasirašė prašymus pasaulio valstybėms, kad pripažintų Lietuvą. Gorbačiovo telegramoje nėra pasakyta, kas bus daroma, jei Lietuva nepaklausys. Gorbačiovas yra ne kartą pasakęs, kad nebus naudojama kariuomenė ir jėga. Telefaxu pranešimai šeštadienio naktį buvo išsiuntinėti pasaulio spaudai bei žinių agentūroms. Užsienio valstybių ambasados Maskvoje gavo Lietuvos prašymus.

Koalicinė vyriausybė

Prašyme vyriausybėms yra pasakyta, jog „Lietuvos naujo statuso ir vyriausybės pripažinimas bus svarbus politinis ir moralinis palaikymo ženklas“. To mes nuosirdžiai prašome“, baigiamas raštas. Prieš tai Landsbergis kalbėjo parlamentui, kad lietuvių tauta nesutinka su Maskvos ultimatumu ir susilaukė visų pritarimo. Tuo pačiu metu, kai buvo sudaroma Lietuvos vyriausybė, Lietuvos Komunistų partijos vadas Algirdas Brazauskas buvo išrinktas ministerio pirmininko pavaduotoju ir sutiko tas pareigas eiti. Anksčiau buvo atsisakęs bet kokių pareigų vyriausybėje. Šiam postui jis išrinktas 122 balsais prieš 3. Buvusi partijos narė ekonomistė Kazimiera Prunskienė išrinkta ministere pirmininke.

Mūsų žiniomis, sudarytoji delegacija yra Maskvoje ir turėjo pradėti pokalbius. Jų yra Prunskienė, Brazauskas, Ozolas ir dar kiti keturi asmenys.

Šeštadienį maždaug 25,000 lietuvių buvo susirinkę prie vyriausybės rūmų, pritarė parlamento sprendimui ir dainavo

Noriegos teismas sausio gale

Miami. — Federalinis teisėjas nustatė, kad narkotikų pardavėjo, buvusio Panamos diktatoriaus gen. Noriegos teismas įvyks 1991 m. sausio 28 d. ir išleido taisyklės kaip advokatai turi naudotis slapta informacija. Teisėjas William Hoeveler pasakė, jog Noriega dirbo su CIA daugelį metų, tad ir dokumentai yra slapti, todėl viešam žinojimui dar negalimi. Tų dokumentų esą tūkstančiai. Noriega kaltinamas, kad jis priėmė milijonus dolerių kyšiais už leidimą Panamos teritorijoje sukrauti kokainą ir paskui pervežti į Ameriką.

tautines dainas. AP žinių agentūros korespondentui patiko 4 metų mergaitė, kuri nešė plakatą su užrašu: „Aš einu į laisvą Lietuvą“.

Bushas bijo pripažinti

Deja, baltieji rūmai, nors nepripažįsta Lietuvos okupacijos, bet prez. George Bushas atsisako dabar pripažinti naują Lietuvos vyriausybę tuo pagrindu, kad ji dar nekontroliuoja pilnai Lietuvos teritorijos. Baltųjų rūmų spaudos direktoriaus savaitgalio pavaduotoja Alixe Glen pasakė, jog Amerika nepakeitė savo pozicijos Lietuvos atžvilgiu ir yra už taikingus pasikeitimus ir ragina Lietuvą ir Sovietų Sąjungą išlyginti nuomonių skirtumus. Taigi... mūsų prezidentas Bushas bando eiti labai siauru keliu tarp istorinio Amerikos pažado Pabaltijo nepriklausomybei ir taipgi tuo pačiu metu nebūti nemalonus Gorbačioviui, rašo AP korespondentas.

Latvijoje esą žurnalistai pasakojo, kad šimtai tūkstančių žmonių susirinko Rygoje, nešdami milžinišką tautinę vėliavą ir reikalaujanti, kad Latvijos vyriausybė pasektų Lietuvos sprendimu ir paskelbtų nepriklausomybę.

Vatikano laikraščio žodis

Rusijoje sekmadienį vyko antriniai rinkimai ir pranešimai, kad daug kur buvo išrinkti reformų šalininkai. Ir tai Gorbačioviui yra naujas rūpestis. Bet spauda rašo, kad Gorbačioviui pritarė šeštadienį Vatikano laikraštis „L'Osservatore Romano“, ragindamas didesnę tarptautinį pritarimą Gorbačioviui. Pirmame puslapyje rašoma, jog „į dabartinį Sovietų perestroikos kompleksą reikia žiūrėti su simpatiška akimi, ypač į žmones ir tautas, kurios yra paliestos“. Šis Vatikano laikraščio editorialis parašytas po dviejų dienų, kai pirmą kartą Vatikanas ir Sovietų Sąjunga pradėjo diplomatinį ryšius.

Jo Eminencija kardinolas Juozapas Bernardinis Gimošius. Mergelės Marijos bažnyčioje.
Jono Kuprio nuotrauka

Chicago miesto meras Richard Daley kalba prie lietuvių parapijos bažnyčios Marquette Parke po pamaldų už Lietuvą praėjusį sekmadienį. Kairėje matyti Asta Kleizienė, konsulas Vaclovas Kleiza, už jo Alto pirm. Grožvydas Lazauskas, o dešinėje JAV LB pirm. dr. Antanas Razma ir Rimas Dirvonis.

Jono Kuprio nuotrauka

„Kas yra netelsėta — tai Sovietų okupacija“

„Prezidente, mums reikia Jūsų dabar!“

Chicago. — Sekmadienį Gimimo Švč. Mergelės Marijos bažnyčioje Marquette parke įvyko padėkos pamaldos, kad Lietuva prieš savaitę galėjo paskelbti nepriklausomybės atstatymą. Tačiau tą šventę sudrumstė penktadienį Gorbačiovo atsiųsta telegrama Vytautui Landsbergiui iki pirmadienio vakaro paklusti Sovietų Sąjungos Liaudies Kongreso rezoliucijai, kad Lietuvos nepriklausomybės atstatymo deklaracija yra „neteisėtas ir negaliojantis aktas“, o taip pat ir prasidėję neįprasti kariuomenės manevrai.

Sv. Mišiose, kurias koncelebravo parapijos klebonas kun. Jonas Kuzinskas su kitais kunais, dalyvavo Chicago kardinolas J. Bernardinis ir vysk. V. Brizgys. Šį kartą bažnyčioje netilpo žmonės, net atsistoti buvo sunku surasti vietelę. Klebonas pasakė puikų pamokslą.

Kardinolo žodis

Po šv. Mišių kardinolas Bernardinis tarė žodį, kuriame paneigė prez. Gorbačiovo

dinolo Sladkevičiaus apsilankytį Lietuvoje šiais metais. „Tas vizitas bus mano solidarumo manifestas su lietuviais, o taip pat ir visos arkidiecezijos“. Kardinolo kalba buvo pertraukta keli kartus gausiais plovimais.

Mero žodis

Buvo laukiamas ir Chicago miesto meras. Jis tegalėjo atvykti tik po šv. Mišių. Ant bažnyčios laiptų įvyko trumpas įvykių paminėjimas, kurį pravedė dr. P. Kisieliū. Atvykusį merą Richard M. Daley žmonės gražiai sutiko ir jam buvo uždėta tautinė juosta. Ilgesnį žodį tarė konsulas Vaclovas Kleiza. Chicago miesto meras Richard Daley pasakė trumpą, bet puikią kalbą.

„Aš, kaip Chicago meras, jungiuosi kartu su laisvės kovotojais Lietuvoje — mes visi sakome kartu prezidentui Bushui „Mums reikia Jūsų dabar“, kad prezidentas šiuo metu padėtų Lietuvai kovoje už nepriklausomybę. Valandėlė baigta susijungus rankomis giedant „Lietuva brangi“.

Skubiai siųskite telegramas prez. Bushui. Skambinkite 1-800-257-4900 ir prašykite „Hotline Operator 9654“. Sakykite, kad norite siųsti telegramą. Operatorė turi telegramos tekstą ir bus Jūsų pavarde nusiųsta. Pasakykite savo telefoną ir adresą. Kaina — 7.50 dol. bus prijungta prie Jūsų telefono sąskaitos. Nepagailėkite pinigų šiam nepaprastai svarbiui Lietuvos reikalui!

pasakymą, kad Lietuvos nepriklausomybės deklaracija praėjusį sekmadienį yra „neteisėta“. „Bet kas yra neteisėta“, klausė kardinolas, „neteisėta yra Lietuvos aneksija, kurią Sovietų Sąjunga įvykdė prieš 50 metų, bet ne šiandienos nepriklausomybės deklaracija“. Tačiau kardinolas priminė ir tai, kad vienas dalykas yra paskelbti nepriklausomybę, o kitas dalykas gyventi laisvoje tautoje. Todėl jis ragino melstis už lietuvių, kuriems reikia drąsos, pasitikėjimo Dievu ir būti ištikimiems Bažnyčiai. Lietuvos Bažnyčiai reikia ir finansinės paramos. Kardinolas taip pat pasakė, kad yra dakviestas kov.

Šį įvykį plačiai aprašė abu Chicago dienraščiai, o „Chicago Sun-Times“ dar parašė, kad dr. P. Kisieliū, JAV LB vicepirmininkas, ragina mus skambinti į Baltuosius rūmus šiuo telefonu: 1-202-456-7639 ir prašyti prezidentą, kad dabar padėtų Lietuvai arba siųstų telegramas. Baltųjų rūmų telefonas veikia nuo 8 val ryto iki 4 val. popiet Chicago laiku.

Kaune, Maironio lietuvių literatūros muziejuje, įvyko išėjimo rašytojų Julijai Kaupui skirtas vakaras. Apie jo kūrybą kalbėjo Vilniaus universiteto docentas Bronius Razutis.

LIETUVOJE

— „Lietuvos aidas“ — tai naujas Lietuvos Respublikos vyriausybės pakeistas laikraščio pavadinimas. Anksčiau tai vadinosi „Tiesa“.

— Vytautas Landsbergis, Lietuvos Respublikos Aukščiausios tarybos pirmininkas, kalbėjo Lietuvos televizijoje, ir, kaip „Tassas“ Maskvoje praneša, pasakė, jog nepriklausomybė yra neatšaukiama. Jis pasakė, kad Sovietų Sąjungos parlamentarinė rezoliucija Lietuvos klausimu, yra užsienio valstybės nutarta, todėl negaliojanti Lietuvoje.

— Čekoslovakijos respublikos prezidento Václavo Havelio vizito Maskvoje metu Lietuvos ambasadoje buvo surengtas priėmimas, kuriame taip pat dalyvavo Kazimiera Prunskienė, Virgilijus Čepaitis ir Vytautas Landsbergis.

— Susitikime su Michailu Gorbačiovu, be Estijos ir Latvijos liaudies deputatų, dalyvavo ir Lietuvos deputatai — Kazimiera Prunskienė ir Eduardas Vilkas. Susitikimas įvyko kovo pradžioje. Be Gorbačiovo, tame pokalbyje dalyvavo Anatolijus Lukjanovas, Sovietų viceprezidentas ir Rafik Nišanovas Tautybių komiteto pirmininkas. Pabaltijo atstovai ten aiškiai pasakė, kad jų pozicija yra nepriklausomybė. Gorbačiovas netgi išsireiškė: „Tegul Lietuva pirmoji paragaus savarankiškumo“.

— Kaune po pusės amžiaus sugrąžintas Kauno Vytauto Didžiojo karo muziejaus pavadinimas.

— Kazimiera Prunskienė, dabartinė Lietuvos ministerių tarybos pirmininkė, trumpai savo išpuolius papasakojo iš kelionės JAV, kurioje tegalėjo būti 7 dienas, „Tiesos“ ir „Soviet-skaja Litva“ korespondentams. San Francisko ją globojo profesorė Frida Porat, o New York'e Jūrą ir Juozas Kazickai. JAV ji tarėsi labai svarbiais Lietuvai sveikatos ir ekonominių klausimais vaistų firmose ir fondacijose. Taip pat buvo ir tarptautinėje advokatų kolegijoje, kurios žymiausias specialistas įvertino Lietuvos situaciją.

Gorbačiovo telegrama Landsbergiui

Kol neturėjo neribotų teisių

— švelniau kalbėjo

Maskva, kovo 16 d. — UPI žinių agentūra plačiai praneša įvykius šia antrašte: „Gorbačiovas diskutojo nepriklausomumą su lietuviais“.

Prez. Michailas Gorbačiovas sako, kad jis turės „garbingą dialogą“ Lietuvos nepriklausomybės deklaracijos klausimais, nors Sovietų Liaudies deputatų kongresas paskelbė lietuvių nutarimą „niekinti ir negaliojanti“. Pirmojoje savo spaudos konferencijoje, jau būdamas naujame ir galingame prezidento poste, Gorbačiovas pasakė: „Mechanizmas bet kokiai respublikai atsiskirti bus diskutuojamas Aukščiausiam Soviete, centriniam įstatymų leidimo organe Maskvoje“.

Lietuvių klausimas bus keliamas Maskvoje šią savaitę, kai Aukščiausias Sovietas susirinks, jau sukvietas naujojo savo vado Anatolijaus Lukjanovo.

Penktadienis, kovo 16 d.

Žinių agentūros penktadienio vakare paskelbė, jog prez. Gorbačiovas davė tris dienas laiko, savanoriškai sutikti su Sovietų Sąjungos aukščiausiosios įstatymų leidimo instancijos rezoliucija, kad Lietuvos nepriklausomybės deklaracija yra negaliojanti.

„Tasso“ žinių agentūra pranešė, jog Gorbačiovas terminuotą telegramą pasiuntė naujam Lietuvos prezidentui Vytautui Landsbergiui ir nepriklausomybės Sąjūdžio vadui. Telegramoje nėra nieko pasakyta, kokių veiksmų imsis Kremlius, jei Lietuva nesutiks su ultimatumu.

„Chicago Sun-Times“ dienraštis savo pirmame puslapyje šeštadienį tai paskelbė didžiuole antrašte pirmoje vietoje: „Lithuania gets an ultimatum“.

Kai Gorbačiovas buvo išrinktas prezidentu, tai šis jo yra pirmasis viešas aktas, turįs rodyti jo naują galią. Sovietų prievartos įstatymai pilnai dar tebegalioja Lietuvoje.

Landsbergio žodis

„Tassas“ taip pat pranešė, kad tuoj po to per Lietuvos televiziją kalbėjo Lietuvos prez. Vytautas Landsbergis, kuris Lietuvos žmonėms pasakė, jog lietuvių nenusilenks spaudimui. Sovietų Liaudies kongreso rezoliucija yra užsienio vyriausybės ir todėl Lietuvos nesaisto. „Tai ne problema, kad jie mūsų dabar nepripažinti. Ateis laikas, kad jie mus pripažinti“, pasakė Landsbergis. „Tassas“ taip pat paskelbė, kad Lietuva nutarė įsteigti 37 perėjimo punktus prie savo sienų, kad galėtų sukontroliuoti prekių išvežimą, kurios nėra sutartimis saistomos. Lietuva turi savo sienas su Rusija, Latvija ir Gudija.

Spauda vėl primena, kad Lietuva, Estija ir Latvija buvo į Sovietų Sąjungą neteisėtai įjungtos Stalino-Hitlerio aktu, kuris pažeidė ir tarptautinės teisės principus. Atsiskyrimo sąjūdis yra ne tik Latvijoje ir Estijoje, bet ir Gruzijoje. Gruzijos parlamentas praėjusią savaitę paskelbė, kad Gruzijos respublikos jungimas 1921 m. į Sovietų Sąjungą yra neteisėtas ir pareikalavo, kad Maskva pradėtų pasitarimus su Gruzijos vyriausybe dėl nepriklausomybės. Penktadienį Gruzija šią deklaraciją paskelbė viešai.

KALENDORIUS

Kovo 20 d.: Žygimantas, Anatolijus, Klaudija, Irmgarda, Filomenas, Tautvilė.

Kovo 21 d.: Benediktas, Linigailė, Nortautas, Saulius.

ORAS CHICAGOJE

Saulė teka 5:58, leidžiasi 6:01. Temperatūra dieną 50 L., naktį 31 L.

Pjūtis didelė, bet

PJOVĖJŲ MAŽAI

Šie šv. Rašto žodžiai labai tinka nūdienai Lietuvai, nes per visą pusimtį metų Lietuvos žmogus dvasiškai buvo jeigu ne nulaužtas, tai jau gerokai palaužtas. Išplito daugybė okupantų atneštų negerovių. Prievara brukamas ateizmas, pradedant vaikų darželio vaikais ir toliau per mokyklas, komunistines organizacijas, naudojant įvairiausias melo priemones, padarė daug blogybių, atsirado nemaža netikintųjų ar religijai abejingų. Taigi ir dabar, „Kai tautoje reiškiasi atgimimas, religinio atgimimo ženklai mažiau ryškūs. Ilgų dešimtmečių bedievytės akcija padarė savo. Nemaža dalis ir Sąjūdžio aktyvistų ir bažnyčių neina. O be religijos visuomenės moralumo kol kas nesu regėjęs. Tiesa, yra moralinių ir netikintųjų aplinkoje, kuri veikia juos sėmone ir pasamone“. Šitaip „Katalikų pasaulyje“ (Nr. 15-16) rašo žymus lotynistas ilgametis gulgalių kalnų prof. Antanas Damb-rauskas.

Okupuotoje Lietuvoje įsigalėjo visa eilė negerovių: alkoholizmas, nesąžiningumas, vagystės, apipilimai, žmogžudystės, kyšininkavimas, skundimas ir ai-bė kitų. Vien tiksliai abortų kiekvienais metais Lietuvoje padaroma ligi 40.000. Taigi „savanoriškas“ peilis išžudo tūkstančius ir tuo pakerta natūralinį gyventojų prieauglį. O spekuliacijoje Lietuva dabar pirmąją visų 15-os sovietinių respublikų tarpe.

Rašytojas Kazys Saja „Katalikų pasaulyje“ teigia, kad „praėjusiam šimtmečiui būdavo Lietuva nuo rusinimo gelbėjo katalikų bažnyčia“. Čia jis iškelia atmintinę vyskupą M. Valančių, kuris pramokė baudžianinkus rašto, nurodė knygnešiams takus į Prūsiją. „Bet nereikia užmiršti, kad Lietuvos dvasia anam laikotarpiu plazdėjo kaime. Dabar kitokia padėtis – artėjo kraštas sudraskytas, demoralizuotas. Lietuvos židinį kursto miestiečiai, vakarykščių artų vaikai ir anūkai baigę aukštąsias mokyklas. Tuo tarpu dorovės ir amžinybės vertybių saugotoja Bažnyčia nedaug tenutolo nuo Valančiaus laikų metodikos“. Taigi nelengva susigražinti Dievą, dvasingumą, mokyklą, kuri turi iš pagrindų pasikeisti: užuot žalojusi Lietuvos jaunimą, turės tapti gerąja mokytoja. I mokyklą turės ateiti ir dvasininkai, lygiai aptarnauti šeimas, skautus, ateitininkus ir kitas geros valios organizacijas, kad būtų galima grąžinti tautinį ir religinį sąmoningumą, kurie buvo guite išguiti.

Aktualus tebėra ir religinių pastatų klausimas. 1948 VI.19 potvarkiu buvo nacionalizuota 1800 bažnyčių priklausanti pastatų bei statinių. 1989-1990 m. buvo sugrąžinti 43 įvairių konfesijų šventovių bei maldyklų, 130 kitų pastatų. Bet ir tai jie perduoti ne Bažnyčiai nuosavybėn, bet pagal sutartis leidžiama jais naudotis, savo vardu gali išigyti turtą. Gražnimo laukia dar 40 maldos namų bei bažnyčių, apie 860 kitų pastatų. Iš jų 350 negali būti tuo tarpu grąžinami, nes juose įkurdinta 20 mokyklų, 24 kultūros namai, 7 gamybinės įmonės, 19 ambulatorijų, 17 ligoninių, 8 bibliotekos. Buvusiose klebonijose gyvena apie 400 šeimų. Taigi nelengva minėtas institucijas išskelbti – reikia surasti, o dažnai atvejais pastatyti joms naujus pastatus. Šia proga pamėtina, kad reli-

ginių reikalų igaliojimas, kurio įstaiga buvo tikinčių persekiojimo įrankis, dabar „Tiesoje“ (Nr. 41-42), jau kitaip „gieda“. „Kaip Religinių reikalų tarybos vadovas visų konfesijų tikinčiųjų vardu noriu pasakyti, kad bažnyčiai ir religinėms organizacijoms priklausančius pastatus grąžinti būtina. Turi būti atitaisytos skriaudos, padarytos Lietuvoje stalinizmo metais, turi būti atkurtas teisingumas ir teisėtumas“.

Jų labai mažai. Turime po ranka neseniai Lietuvoje išleista „Katalikų kalendorių – žiny-ną 1989 metams“. Jis dėl popie-riaus stokos ir kitų techninių aplinkybių išleistas daugiau kaip zisus metus pavėlavęs. Taigi kalendorinė jo dalis – niekai. Tačiau jame yra nemaža gerų religinio turinio rašinių, įvairių žinių, statistikos. Paskelbtos ir statistinės žinios apie Lietuvos kunigus bei bažnyčias 1989 m. sausio 1 dieni. Bet ir dabar šios žinios nedaug tepasikeitusios gerąja puse. Štai keletas duomenų.

Minėtų laikotarpiu Lietuvoje veikė 634 bažnyčios. Iš jų 464 turėjo nuolatinį kunigų būrą, 169 bažnyčios nuolatinių kunigų neturėjo ir buvo aptarnaujamos iš kitur. Buvo 7 vyskupai. Taigi visos vyskupijos turėjo savo vyskopus. Klebonų bei parapijų administratorių buvo 463, vikarų 80. Penkiolika dvasininkų dirbo kuriose ir kunigų seminarijose. Tačiau nemaža dalis kunigų buvo nusėję, ligonys: altarių ir rezidentų buvo 107, ligoninių 11. Blogiausias reikalas Telsių vyskupijoje: iš 164 bažnyčių 69 neturėjo nuolatinių kunigų.

Iš Kauno mus informuoja, kad šiuo metu Kauno kunigų seminarijoje mokosi apie 160 klierikų, o Telsių seminarijoje 23. Skačiai didesni, kaip seniau, bet nepakankami. Be to, trūksta profesorų, dėstytojų. Taigi labai gerai, kad kai kas iš išeivijoje gyvenančių dvasininkų vyksta į Lietuvą talkinti. Galvojama sustiprinti ir pasauliečių apaštalavimą. Bet religinė spauda, knygų bei laikraščių leidimas dar labai menkas. Trūksta popieriaus, stinga bendradarbių, spaus-tuvų. Būtina katalikams turėti savo dienraštį, bet dar nėra fizinių bei dvasinių pajėgų.

Taigi kliūčių daug, bet tikimasi jas nugalėti. Vis dėlto tikima Lietuvos žmogumi, jo gyvastingumu, religiniu atbu-dimu. Apie tai „Katalikų pa-saulio“ vyr. redaktorius kun. Vaclovas Aliulis (Nr. 10, 1989) rašo: „Ak, tie neklaužados lie-tuviai! Kokie jie gajūs! Ak, tie užsišpyrėliai katalikai! Kokie jie nepalaužiami! Ir gyvulinio-ue vagonuose jie garsiai kalba savo rožančių! Ir taigoje, ir tun-droje jie gieda savo litanijas, rengia savo gegužines ir kito-kias pamaldas! Ir laidojasi jie savaip: su budynėmis, su gies-mėmis, su kryžiumi. Net ir mū-siškiai, senieji sibiriečiai, kvie-čiasi juos savo mirusiųjų apgie-doti! Jie turbūt nenormalūs: jie mūsų nekeikia! Ant plikos žemės numesti, jie po metų kitų, žiūrėk, vėl prakuto, nors imk ir dar kartą išbuožink! Galėtų čia ramiai gyventi – tokie juodze-miai! O jie vis tiek į savo Lietu-vą veržiasi! Negali, matai, be savo laukų, be savo miestelių ir be savo bažnyčių! Daugel žuvo, daugel puvo... Daugel ir sugrįžo. Pavieniui. Ne ištisais trauki-niais. Ir ieškojo namų, kurie buvo nebe jų.“

b.k.v.

Politiniam seminare dalyvavo iš Lietuvos atvykę Lietuvos Laisvės lygos tarybos narys Andrius Tučkus, iš kairės: „Register“ vyr. red. Ken Grubbs, dr. Andrius Tučkus, Antanas B. Mažeika, kongr. Chris Cox ir Angele Nelsiene.

Nuotr. Romo Nelsio

TALKINKIME LIETUVAI, KIEK PAJĖGIAME

Pokalbis su Angele Nelsiene

— JAV Lietuvių Bendruomenėje esate XII tarybos prezidiumo ir Vakarų apygardos valdybos pirmininke, Baltų Laisvės lygoje – vicepirmininke ir lietuvių sekcijos pirmininke. Kurio titulu labiausiai naudojate savo visuomeninėje ir politinėje veikloje?

— Lietuvių Bendruomenėje stengiuosi įvykdyti statutuose ir taisyklėse aptartas pareigas, o Laisvės lygoje galima rodyti nevaržomą iniciatyvą sutartų tikslų rėmuose.

— Kokių kelių sumezgėte kontaktus su buv. prezidentu Reagan? Prieš kiek laiko su juo suvedėte kun. Alfonsą Svarinską, dabar Nijolę Sadūnaite.

— Pirmiesiems kontaktams panaudojau visus savo titulus. Dabar jo štabe esu žinoma, bet ir tai nėra paprasta suorganizuoti su juo pasimatymus.

— Ar pasiteisino Sadūnaite kelionės išlaidos iš Chicago, kad ji galėtų pasimatyti su Reagan?

— Manau, kad pasiteisino. Net labai. Iš viso gal klaida moralinius ar politinius laimėjimus sverti piniginių išlaidų dydžiu. Laimėjimai gali būti pojūčiais neapčiuopiami. Reikia imtis ir išmintingos rizikos.

J. KOJELIS

— Kaip vyko Sadūnaite susitikimas su prezidentu Reagan?

— Susitikimas buvo šiltas ir nuoširdus. Nijolė savo ir visu-sąžinės kalinių vardu padėkojo jam už teiktą paramą. Kaliniai už prezidentą meldavosi. Ji taip pat prašė Lietuvos žmonių vardu panaudoti savo autoritetą ir raginti kitų kraštų vadus bei prezidentą.

— Lietuvių Bendruomenėje stengiuosi įvykdyti statutuose ir taisyklėse aptartas pareigas, o Laisvės lygoje galima rodyti nevaržomą iniciatyvą sutartų tikslų rėmuose.

— Kokių kelių sumezgėte kontaktus su buv. prezidentu Reagan? Prieš kiek laiko su juo suvedėte kun. Alfonsą Svarinską, dabar Nijolę Sadūnaite.

— Pirmiesiems kontaktams panaudojau visus savo titulus. Dabar jo štabe esu žinoma, bet ir tai nėra paprasta suorganizuoti su juo pasimatymus.

— Ar pasiteisino Sadūnaite kelionės išlaidos iš Chicago, kad ji galėtų pasimatyti su Reagan?

— Manau, kad pasiteisino. Net labai. Iš viso gal klaida moralinius ar politinius laimėjimus sverti piniginių išlaidų dydžiu. Laimėjimai gali būti pojūčiais neapčiuopiami. Reikia imtis ir išmintingos rizikos.

— Turiu pagrindo teigti, kad palietė. Ir tai yra daugiau negu mano spėjimas. Bet ji atliko ir kitų gerų darbų.

— Kokių?

— Turėjo pokalbį su Los Angeles arkivyskupijos oficiozo „The Tidings“ korespondentu Bob Dillinger, su katalikų savaitraščio „The Register“ vice-direktoriumi Joop Koopman, arkivyskupijos kurijoje kalbė-josi su arkivyskupijos vienuo-lynų administratore sesele Mary Glennon. Ji labai įtakin-gas asmuo. Visus, kur kalbėjo, Nijolė Lietuvos katalikų vardu prašė Amerikos katalikus pa-dėti atstatyti ateistinių komu-nistų sunkiai sužalotą Lietuvos katalikų Bažnyčią. Sesele Glen-non ir arkivyskupo padėjėjas pažadėjo jos prašymą perduoti arkivyskupui Mahoney. Los Angeles arkivyskupas yra Ame-rikos Vyskupų konferencijos užsienio reikalų komisijos pir-mininkas. Labai svarbus asmuo.

— Pirmą kartą atvykusiai Nijolė Sadūnaitei irgi suorganizavote svarbių susitikimų?

— Taip, pasisekė. Ji kalbėjosi su įtakingo Orange County dienraščio žurnalistu Alan Bock ir su kongresmanu Chris Cox, kuris tuo metu ruošėsi vykti į Lietuvą stebėti rinkimų. Ji su-teikė jam daug naudingos infor-macijos. Visi laikraščiai iš pokalbių su ja paskelbė Lietuvai naudingus straipsnius. Kon-

— Pirmą kartą atvykusiai Nijolė Sadūnaitei irgi suorganizavote svarbių susitikimų?

— Taip, pasisekė. Ji kalbėjosi su įtakingo Orange County dienraščio žurnalistu Alan Bock ir su kongresmanu Chris Cox, kuris tuo metu ruošėsi vykti į Lietuvą stebėti rinkimų. Ji su-teikė jam daug naudingos infor-macijos. Visi laikraščiai iš pokalbių su ja paskelbė Lietuvai naudingus straipsnius. Kon-

— Pirmą kartą atvykusiai Nijolė Sadūnaitei irgi suorganizavote svarbių susitikimų?

— Taip, pasisekė. Ji kalbėjosi su įtakingo Orange County dienraščio žurnalistu Alan Bock ir su kongresmanu Chris Cox, kuris tuo metu ruošėsi vykti į Lietuvą stebėti rinkimų. Ji su-teikė jam daug naudingos infor-macijos. Visi laikraščiai iš pokalbių su ja paskelbė Lietuvai naudingus straipsnius. Kon-

gresmanas Cox kalbės kovo 24 d. pas mus IX Žmogaus teisių konferencijoje.

— Esate tos konferencijos rengimo komisijos pirmininke. Kas toje konferencijoje bus svarstoma?

— Baltų Laisvės lyga tas kon-ferencijas pradėjo organizuoti prieš devynerius metus. Jos tapo užsienio pabaltiečių vedamos kovos dėl savo kraštų laisvės istorijos dalimi. Yra dalyvavę daug žymių žmonių, sudaryti ryšiai. Anksčiau ak-centai buvo dedami ant žmo-gaus teisių pažeidimų. Tai buvo populiaru. Nors tas klausimas ir šiemet bus liečiamas, tačiau pagrindinis šūkis yra In-dependence now. Nepriklausomybė Lietuvai, Latvijai ir Estijai. Konferencijos programa atspindi naujausius ten vykstančius laisvinimosi procesus.

— Kas bus konferencijos kalbėtojai?

— Dalyvaus vyriausybės ir Kongreso nariai, turį įtakos į Amerikos užsienio politikos for-mulavimą. Kalbės kongresma-nas Chris Cox, kuris, prieš vyk-damas į Lietuvą, 20 min. kalbė-josi su prez. Bush, o grįžęs su savo kolegomis – Miller, Dur-bin ir Sarpalius – Atstovų rū-muose organizuoja „Baltic caucus“ (Pabaltiečių klubą). Jie visi labai užsidedę mūsų reika-lais. Durbin pareiškė norą daly-vauti. Atvyksta įtakingas kong-resmanas Samuel Gejdenson. Gal ir daugiau kongreso narių. Valstybės departamentui atsto-vaus Curtis Kamman, valstybės sekretoriaus asistento pava-duotojas Europos reikalams. Tai įtakingas diplomatas. Su prez. Bush dalyvauja visose tarptau-tinėse konferencijose. Kamman bus pagrindinis kalbėtojas ban-kete. Dalyviai galės duoti klau-simų. Problemas diskutuos keli žymių laikraščių žurnalistai, tarptautinės teisės ekspertas William Hough, kelių knygų autorius prof. Rein Taagepera ir kiti.

— Ar bus lietuvių kalbėto-jų?

— Pažadėjo atvykti Lietuvos atstovas Washingtonė Stasys Lozoraitis, kalbės su Skandi-navijos kraštais gerus ryšius užmezgusi prof. Liucija Baš-kauskaitė. Dar pora savičių iki konferencijos, tad kalbėtojų sudėtis gali keistis.

— Ar iš oficialiųjų kalbėtojų tikėtis išgirsti naujų idėjų?

— Tikiuosi, juo labiau, kad iki konferencijos Lietuvoje, o gal Latvijoje ir Estijoje gali būti padaryta lemtingų sprendimų. Kita vertus, politikos ekspertai amerikiečiai galės suteikti svorį

mūsų pačių idėjoms. Kai kong-resmanas Cox grįžo iš Lietuvos, turėjau su juo pasikalbėjimą. Jis turi daug sugestijų. Man malonu, kad kai kurias tas pačias idėjas aš siūliau XI Amerikos lietuvių kongrese, bet posedžio vedėjo ir kai kurių jo bendra-minčių nevisai mandagiai bu-vau nutildyta. Norėčiau klysti, bet man atrodo, kad mūsų poli-tinei veiklai reiktų daugiau gyvybės.

— Per Vilniaus radiją girdėjau pranešimą, kad vienas LB atstovas, vasario antrą pusę praleidęs Lietuvoje, gana aštriai puolęs Amerikos kongresmanus, jog buvę „kurti“ Lietuvos nelai-mėms. Kitas, muzikas, to paties radijo pranešimu, kalbėjęs apie didelį Ameri-kos lietuvių susiskaldymą, todėl jie nepajėgūs Lietuvai stipriai padėti. Ar Jūsų nuomone naudingi tokių išei-vijos „ambasadorių“ apsi-lankymai Lietuvoje ir jų kal-bos?

— Manau, kad kiekvienas apsilankymas naudingas, gal ne kiekviena informacija. Kreiva informacija tikrai kenksminga. Visi turėtų jausti atsakomybę už žodžius, kuriais apibūdina išeiviją. Nuvykę asmenys dažnai kritikuoja tas mūsų gyve-nimo sritis, kurių patys ne-pažįsta. Manau, kad šiuo metu, kai tautai reikia išeivijos pagalbos, verstis negatyvia, o ypač neteisinga informacija, niekas neturėtų teisės, nežiūrint kokios profesijos bebūtų ar kokiai organizacijai bepriklau-sytų. Geriau reiktų rodyti mūsų daromą pasiaukojimą ir patiems prisidėti prie veiklos. Mano nuomone, darbų tiek daug, kad visi gali išsitiesti. Pagal Evangeliją, vynuogynas didelis, o darbininkų mažai.

— Kokio Los Angeles lie-tuvių visuomenės susidomė-jimo laukiate įvyksiančia konferencija?

— Konferencija nepaprastai svarbi. Lietuvos problemas svarstys amerikiečiai, einą svarbias valdžios pareigas arba turi įtakos į akademinių pasauli bei viešosios opinijos forma-vimą. Iš mūsų dalyvavimo jie darys išvadas, kiek mums rūpi Lietuvos likimas. Nuo mūsų dalyvavimo galės priklausyti, kiek širdies jie idės talkinti Lietuvai atgauti nepriklausomybę. Aš apeliuoju į visus, o ypač į vi-durinę kartą ir į jaunesnius. Kviečiu dalyvauti ir su ameri-kiečiais svarstyti Lietuvos išsi-laisvinimo problemas.

ŽALIASIS VELNIAS

JONAS RŪTENIS

Romanas

54

Kai buvo minima stribų kuopa vos už kelių kilometrų nuo Leliūnų, jutau, kad jums kilo klausimas – kaip gi, pajėgsime spirts. Šią istoriją pasakodamas, miniu tik tris grandis.

Matote – maskuodami savo jėgas neoperavome kuopomis ar kitais kariškais vienetais. Gal kitose partizanų grupuotėse buvo ir kitaip. Leliūnų grandį sudarė dvylika, gerai ginkluotų vyrų. Puolimui tai per menkas vienetas, bet gintis grandis buvo pajėgi. Ji galėjo tam tikrą laiką atlaikyti ir gausnes jėgas. Mano vadovybėje buvo trys grandys. Manau, kad jums neįtikėtina, kaip mes pajėgėm tą visą „armiją“ sutalpinti būste? Atsakymas paprastas – tilpome... Mūsų būstas buvo išraustas angomis ir, galima sakyti, susidėjo iš trijų būstų. Juose lengvai, be patogumų, tilpome. Angos buvo išdestytos taip, kad vienai esant pavojui, kitos galėjo laisvai manevruoti. Pagrindiniu būstu laikėme būstą tuoj pat virš trobelės. Tai buvo mūsų pagrindinė vadovietė. Centrinis būstas. Čia vyko visas mūsų veiksmų planavimas ir visas mūsų miško brolių gyvenimas.

Centriniam būste buvo patys narsiausi, patyrę vyrai. Kitose grandyse turėjome ir naujokų, kurie pagal mūsų standartus dar nevisai buvo paruošti. Pastaikydavo visko. Kai kas iš jų net namo norėdavo grįžti. Turėjome ir sergančių. Visi tie nutikimai buvo nemalonūs ir pavojingi. Todėl mūsųose veikė, kaip mes vadinom, geležinė taisyklė: mirtis išdavikui. Tiems,

kuriems vienu ar kitu atveju reikėjo pasitraukti, žinojo, kad vėliau ar anksčiau, pakenkus daliniui, neišvengiamai mirtis. Laimė tokių išdavikiškų dalykų nepasitaikė. Buvo atsitikimas, kad vienam iš mūsų išėjus, ji kažkas išdavė. Jis, katriai išskentėjęs visus tardymus, bėgo ir buvo nušautas.

Tai matote, mieli, kokiose sąlygose mes veikėme siekdami vienintelio tikslo – ginti žmones ir saugoti turtą. Savaimė aišku, tolimesnė mūsų veikimo perspektyvose – mūsų uždavinys – kova už Lietuvos laisvę! Ton kovon išeidami, mes tikėjome kokios nors apčiuopiamos paramos. Bet deja, taip nevyko. Didžiosios valstybės, iš anksto sutarusios jų veikimo sferas, i mus nekreipė jokio dėmesio. Gaila, bet jos tada ir iki šiai dienai nepajėgia suprasti ir įvertinti raudonojo tvano raudonose voratinkliuose...

Čia dar dera pridėti, kad kalbos, jau čia laisvėje kai kam atsidūręs, kad mus kažkas iš užsienio kurstė ir liepė laikytis, nes pagalba ateisianti – tėra tik priešio manevras. Tikslas nuvertinti ir nuneigti jiems padarytus nuostolius. Tos kalbos tam, kad galėtų palaužti mūsų siekimus ir ryžtą.

Nėra reikalo slėpti – mes per eilę metų gerokai pavargom ir nuskurdom, išrėtėjom, praradom, nukentėjom, bet tvirtinu, ir išsiskirste, ar kitaip atitrūke, niekados nesijautėm nugalėti...

Mūsų veiklos pabaigą padiktavo aplinkybės ir sveika nuovoka. Lietuvos gyventojams perėjus į naujo gyvenimo aplinką, mūsų egzistavimas pasidarė nebeįmanomas. Veiklos tęsimas būtų buvęs beprasmiškas ir savižudiškas. Skirstėmės su mintimi, kad ir vėl susitiksimė...

9.

Stribų pulko karininkai išsiriavo sutikti pulko vadą. Jis dar vis nesirėdė. Klausimas kodėl vėluoja

buvo šių laukiančiųjų mislė. Kiekvienas reiškė savo atsargią nuomonę. Alvai teko nugirsti:

— Aš manau, kad ne pulko vadas vėluoja, bet pulko komisaras.

— Taip gali būti....

— O gal?

— Kas?

— Visko gali būti...

Daugiau ką jie kalbėjo Alvai nebeteko nugirsti. Vienas kitas be sarysio nugirstas žodis nieko neišryškino.

Pairus išsiriavimui Alva nuėjo prie Ūdrės. Su ja stovėjo keli stribų komandiriai. Čia diskusijos buvo kiek atviresnės.

— Serga.

— Negali būti? Šiandien kalbėjau. Jautesi puikiai.

Kambarin įėjo adjutantas. Iš jo laikysenos ir šypsno aiškėjo, kad nieko rimto neatsitiko.

Adjutantas apžvelgęs susirinkusius, suplojo delnais ir tarė:

— Draugai, karininkai – situacija kol kas tokia, kad šventės pradėti negalime. Pulko vadas kalbasi telefonu... Atrodo, jog kažkas dar turi atvykti... Pagaliau – nežinau... Turime palaukti... Taip jam pasakius, skambtelėjo telefonas. Lapajevs priėjo prie jo.

— Taip. Aš klausau... Taip. Suprantu...

Visi idėmiai sekė Lapajevio laikyseną, balso toną ir veido išraišką.

— Taip! – vėl pakartojo Lapajevs. Klausau! Padėjęs telefono ragelį šūktelėjo:

— Švenčiam! Divizijos komisaras dėl susidėjusių aplinkybių neatvyksta. Švenčiam!

(Bus daugiau)

MŪSŲ SENAMIESČIO DAINIUS

JAV lietuvių rašytojo Juliaus Kaupo 70 m. gimimo metinių proga

VIKT. GULMANAS

Kiekvieną sykį, kada tik paimu į rankas „Daktarą Kripštuką“, prisimenu Julijų Kaupą (1920-1964), tą žavią ir sykiu paprastą asmenybę, su kuriuo mane rišo graži, nuosirdi draugystė, prasidėjusi dar gimnazijos suole. Deja, antrasis pasaulinis karas, ypač jo pabaiga sumaišė visas kortas. Julius, visai negalvodamas apie išsiviską gyvenimą, atsidūrė Užantėje, kur sunkiom sąlygom įveikęs pakartotinai medicinos mokslus, pradėjo dirbti gydytoju psichiatru, nepamiršdamas literatūros, publicistikos. Man, pabuvojus prie „baltųjų meškų“, buvo lemta grįžti į Tėvynę ir ilgus metus dirbti muzikos srityje, kraštotyroje.

Kas mus suartino ir kada, dabar sunku pasakyti. Gal tai, kad mūsų abiejų tėvai dirbo toje pačioje įstaigoje, Lietuvos Banke. Juliusas tėvas, taip pat Julius, kaip geras finansistas, buvo vienas banko direktorių, mano tėvas buhalteris atskaitymu su užsienių skyriuje. O mūsų draugystė prasidėjo greičiausiai 1933-34 metais. Aš mokiausi b klasėje su sustiprinta vokiečių kalba, o Juliusas normalioje a klasėje. 1934 metais ir aš perečiau į normalią. Pradžioje buvome kaip ir visi vaikai. Visa Lietuva šaukdavo „Mes be Vilniaus nenurimsim“, šaukdavo ir mes. Būdavo dainuojama daina „Tup! lenkas ant kalniuko, žiba akys kaip velniuko“, dainuodavome ir mes. O kaip mes Vilnių atgausim, tada nė nepagalvodavome.

Juliaus asmenybei susiformuoti didelės įtakos turėjo ir šeima. Motina, Amerikos lietuvaitė, ištekejęs už Juliusas tėvo, liko gyventi Lietuvoje iki savo tragiškos mirties. Tėvas, taip pat aštuonmetį metų išgyvenęs JAV-se, studijavęs chemiją, gamtos mokslus ir sociologiją, mokytojavo, o sugrįžęs į Lietuvą perėjo grynai į finansų sritį, išdirbdamas iki savo mirties 1945 metais.

Julijui mokslas sekė gerai, buvo pirmame dešimtuose, i pirmuosius nesivėrė. Su mokytoju J. Petrulio dėstomom mitym literatūros srityje nevisai sutikdavo, savo teiginius pagrįsdamas logiškai išvadom, už ką mokytojas buvo mėgiamas ir statomas pavyzdžiui, kaip reikalingą atsakinėti. Greta to ir rašomųjų darbų metu padėdavo kaimynas, tai šypteleidamas, tai nusijuokdamas šparpalę ir pan., nors tie dalykai kartais ir tragiškai baigdavosi. Sykiu prancūzų kalbos rašomojo darbo metu vienam kaimynui, kuriam ši kalba sunkiai sekėsi, kad darba būtų baigtas, pastatysiu bokaletą alaus. Tas netiko negalvodamas ir parašė tokią pabaiją. Sekančią pamoką mokytojas A. Vaičiulaitis atnešė darbus, juos paliko ant stalo, o Julijus su tuo kaimynu išsikvieta į koridorį. Ką jie ten aiškino, nepamenu, tik tiek žinau, kad abu grįžo į raides. Finalas buvo aiškus. Po kiek laiko Julius prisipažino, kad alus „atsirūgo“.

Maždaug apie 1935-36 metus pas Julijų pradėjo pulsoti ir literato gyslelė. Bene pirmas spausdintas dalykas buvo reportažas iš klasės išvykos į Kuršių Neriją ir Klaipėdos kraštą, patalintas jubiliejiname gimnazijos albu.

Sykiu besitrunkant po Kauno

senamiestį, kuris ne taip atrodė kaip dabar, Juliusas prisitarė, kad kada nors ateityje būtina parašys seriją stebuklingų pasakų apie Kauno senamiestį, jame gyvenantį daktarą Kripštuką ir įvairius velniukus. Ir tikrai. Ta jo svajonė vėliau išsipildė. „Daktaro Kripštuko“ nuotykių yra patrauklus, kažkur primenantys A. Čechovo herojus. Miestas, kaip toks, iki J. Kaupo vargu ar yra buvęs mūsų literatūrinio pasakų herojum. J. Kaupas, atrodo, čia buvo pradininkas. Todėl ji galima laikyti ir mūsų miesto, ypač senamiesčio, dainiumi. Ar nevertėtų rimtai pagalvoti apie memorialinės lentos pritvirtinimą prie namo, kuriame jis gyveno? Gal ir kinematografininkams reikėtų pamąstyti apie Kripštuko ekranizaciją? Jei sukūrėm „Baltaragio malūną“, kodėl neatkreipti dėmesio ir į Kripštuką, juoba, kad panašaus žanro kūrinių mums labai stinginga.

Beje, reikalinga pabrėžti, kad Julius „kišenpinigių“ iš tėvų niekad neprašydavo, pats juos užsidirbdavo, piešdamas kino reklamas. Šioje srityje jis taip pat turėjo lengvą ranką, lakią fantaziją. Todėl ir jo kambarys daugiau priminė dailininko dirbtuvę, kurioje nebuvo jokio komforto, nors Julius ir buvo direktoriaus sūnus. Kaip šįandien prisimenu netaisyklingo keturkampio formos kambariuką, nišoje stovinčią paprastą metalinę kareivišką lovę su prastu tvirtinimu. Kiek toliau prie sienos paprastas rašomasis staliukas su stalčiais vienoje pusėje, o ant staliuko graži ir

Prie Pauliaus Galaunės memorialinės lentos atidengimo Kaune Vydūno al. 2. Iš kairės: Algis Augūnas, Dalia Galaunytė-Kaupienė-Augūnienė, M. K. Čurlionio Dailės muziejaus Kaune direktorius Malydas Sakalauskas, memorialinės lentos autorius skulptorius Stašys Žirgulis.

žavi netvarka: dažai, pieštukai, popieriai. Kitoje pusėje lentynėlė su mėgiamausiu autorių knygom ir vadovėliais. Ant sienų — paveikslai iš la Picasso arba dekoracijų iš operos „Čio-čio-san“ motyvais. Kiek smagių valandėlių čia buvo praleista.

Sunkiais okupaciniais metais „Žiburelyje“ 1943 m. dienos šviesa išvydo „Senų laikų padavimas apie stirniuką“, „Vytukas ir musė“, „Savaitės“ žurnale pasirodė apsakymas „Banknotas“, laimėjęs premiją, kituose žurnaluose, spaudos organuose — novelės „Karaščio kova“, „Nuotykis“.

Deja, atgal grįžtanti karo vėtra viską saujaukė, vienus nublokšdama į Vakarus, kitus — į Sibirą. Manyčiau, reikėtų

surinkti visus J. Kaupo kūrinius, tiek literatūrinius ir kritikinius ir su amžininkų prisiminimais išleisti atskiru leidiniu.

Netikėta Juliaus mirtis 1964 metų kovo 1 d. patį dieną, žydėjime man buvo lyg žaibas iš giedro dangaus. Galvojau, planavau kokių nors būdų susitikti, prisiminti mūsų odiseją. Deja. Tik su Juliaus žmona Dalia Galaunyte-Kaupiene (vėliau Augūnienė) žymiai vėliau teko plačiau išsikalbėti apie šį mano artimą draugą.

Šiuo metu Julius Kaupas išsisi tolimojo Detroito kapinėse. Tikėkimės, kad viena graži diena jis sugrįš į savo numylėtą Kauną, surasdamas sau prideramą vietą Petrašiūnų parke.

šymai „Fax“ aparatui ir taip pat mokyklinio amžiaus vaikų knygoms. Dalyvavusieji vienas balsai nusprendė, kad nario mokėstis bus toks, koki „kišen leidžia“. Šia proga svarbu paminėti, kad buvo surinkta 500 dolerių, kurie bus siunčiami Lietuvos šalpai.

Po oficialiųjų reikalų žiurėjimo angliškai įkalbėta vaizdajuostė iš Lietuvos — Baltijos kelio dienos įvykius. Idomiai buvo atpasakotos kryžių statybos ir įvairūs pasirošimai šiai tarptautinei demonstracijai. Arti milijono pabaltiečių „gyva grandinė“ sujungė savo rankas ir širdis Girdėjosi kanklėmis skambinama „Lietuva brangi“. Visa tai net sugraudino mūsų būrelį. Kai baigėsi filmas, susirinkimo meninė dalis uždaryta, giedant Tautos himną.

Po to Elena Aglinskienė kvietė viešias svečius prie vaizdų stalo, kuris viliojo tradiciniais skanumynais — silkes, kugelis, balandėliai, šaltiena, mišrainės, o toliau — tortai, pyragai, pyragėliai. Saulė ir jūros vėjelio gūsliai viliojo visus laukan prie staliukų papietauti, pabendrauti. Didelis ačiū visoms, visiems, kurie gamino šiuos patiekalus!

MŪSŲ KOLONIJOSE

Havajai

VASARIO 16-OJI

Turbūt nepatikėsite, mieli tautiečiai, ką rašau savo pašto dėžutėje praėjusio mėnesio pradžioje: kvietimą į Honolulu Lietuvių klubo metinį susirinkimą, skiriamą Vasario 16-tajai paminėti. Kas būtų tikėjęs, kad ir Havajų saloje gyvuoja lietuviška veikla? Man, čia įsikūrusiai vos praėjusią vasarą, tai buvo maloni staigmena.

Sekmadienį, vasario 18 d., arti 60 klubo narių rinkosi prie dr. Juzės ir dr. Kęstutis Aglinskų rezidencijos esančioje jachtų klubo salėje atšvęsti Lietuvos nepriklausomybės atstatymo sukaktį. Visi smagiai šnekučiavosi, atnaujindami senas pažintis, kurdami naujas. Po gero pusvalandžio Elena Bradūnaitė-Aglinskienė atidaro oficialiąją popietės dalį: pasveikino susirinkusius lietuviškos bendruomenės dalyvius ir trumpai susumavo praėjusių metų veiklą. Klubas išdėstė Aldona Look pateiktą finansinę

apskaitą, o po to vyko naujos valdybos rinkimai.

Kandidatais pasiūlyti Paulius Baltis, Sarah Mitchell, dr. Audrius Aglinskas, Aldona Look, Diane Drigot ir Indrė Toliušytė-Pirl, kuriuos susirinkusieji entuziastingu plojimu ir išrinko.

Naujoji valdyba neturės laiko nuobodžiauti, nes, plojimai nutilus, atsirado ir siūlymų veiklai praplėsti. Pirmiausia, įsteigti lietuvių kalbos kursus (nemokantiems). Tuoj pat atsirado net šeši, norintieji dalyvauti Aglinskų šeštadieninėje mokykloje! Toliau siūlyta pakviesti iš Lietuvos neseniai atvažiavusį krepšininką Šarūną Marčiulionį su šeima pasiūlyti Havajuose, suplanuoti senatorių Dan Inouye su Lietuvių klubo veikla ir apibūdinti dabartinius Lietuvos įvykius. Šie siūlymai bei jų įgyvendinimas bus svarstomi ateinančiam valdybos susirinkime.

Aldona Look priminė nario mokesčius, pabrėždama, kad mūsų doleriai gali daug kam Lietuvoje padėti. Yra gauti pra-

Havajų lietuviai Vasario 16-tosios minėjime.

KANADOS ŽINIOS

London, Ont.

ATGAIVINTA LITUANISTINĖ MOKYKLA

Rasos Lukoševičiūtės-Kurienės iniciatyva ir K.L.B. Londono apylinkės valdybos, tėvų bei tautininkų pastangomis atgaivinta lituanistinė mokykla, kurios buvo pasigesta visą penkmetį. Ji nustojo veikti nebūtinai pakankamai mokinių ir sušlubavus vienintelio mokytojo L. Eimanto sveikatai. Dabar užregistruota 26 vaikai ir 5 suaugę. Mokytojai: R. Kurienė, G. Petrauskienė, K. Jakubaitienė, B. Naujokaitienė, L. Naujokaitis ir S. Chanauskaitė-Kozakow. Mokyklos administracijos reikalams sudaryta mokyklos taryba: pirmininkė R. Kurienė, sekretorius L. Naujokaitis, išdėstė D. Didžbalytė-Tierney, ūkvedys J. Naruševičius; jos nariai — D. Andriulionytė-Armstrong, G. Petrauskienė, K. Jakubaitienė, Kapelionas — kun. K. Kaknevičius. Mokytojai yra kvalifikuoti pasimotams pareigoms. Jie yra arba baigę gimnaziją ar net universitetą Lietuvoje arba iš profesijos mokytojai Kanadoje, kai kurie net aukštos kvalifikacijos Kanados gimnazijos mokytojai. Visi — vidurinėsios arba jauniosios kartos žmonės.

Vasario 18 d. įvyko tos mokyklos atidarymo iškilnės, sušaukusios pilną Šiluvos Marijos parapijos salę dalyvių. Turėta ir svečių: atsilankė fed. parlamento narys Terry Clifford, buvęs gimnazijos direktorius ir aldermanė Martha Joyce. Dienos šūkis: remkime savo jaunimą — užtikrinkime savo tautos ateitį! Iškilnių pasisekimų prašoko ir organizatorių viltis. Su kokių entuziazmu buvo sutiktas šios mokyklos atidarymas, parodo kad ir pora smulkmenų. 75 šeimų apylinkės mokyklos pradžia suaukojo 570 dol. Ukvėdžio J. Naruševičiaus judroji žmonelė Marytė, kuri čia yra žinoma kaip labai gera šeimininkė, pati viena tai progai pagamino arti 200 cepelinų su priedais, nors šis laikotarpis jai buvo labai nepatogus. Iškilnės puikiai vadovavo Rasa Lukoševičiūtė-Kurienė. Mokyklos atidarymas klebono kun. K. Kaknevičiaus atitinkamai atžymėtas ir Šiluvos Marijos bažnyčioje. Mokykla pavadinta šiuo vardu: Londono L. Eimanto lituanistinė mokykla. A. A. Leonardas Eimantas įsteigė lituanistinę mokyklą Londone 1952 m. kovo 1 d. ir ta mokykla išsilaikė 33 metus tik jo dėka, nes jis daugumoj buvo ne tik vedėjas, bet ir vienintelis mokytojas bei tvarkdarys. Jis mirė 1988 m. sausio 29 d. Londoniška, įvertindami jo išskirtinį pasišventimą, mokyklą pavadino jo vardu.

D. E.

Dar valandą kitą visi smagiai pramogavo, šnekučiavosi, vyriausia klubo narė Adelė Kaminas (93 metų amžiaus) prisiminė senąsias liudies dainas, dar kiti susidomėję sklaidė angliškai išleistą lietuviškąją enciklopediją „Lituanica“. Greit laikas prabėgo, o saulei besileidžiant skirstėmės į namus. Iki sekantio kvietimo, imėto po dežutės!

O aplamai susidomėjimas Lietuva ir lietuviais Havajuose auga. Elena Bradūnaitė-Aglinskienė buvo pakviesta pokalbiui apie Lietuvą, kuris tęsėsi 30 minučių ir buvo kartojamas tris kartus per dvi Havajų radijo stotis vasario 10 ir 11 d. Ji taip pat buvo pakviesta Wahiawa Rotary klubo nariams nušviesti dabartinę Lietuvos padėtį. Pokalbiui labai pravertė Lietuvių Bendruomenės paruošti lankstinukai apie Ribbentropo-Molotovo paktą, J. J. Toliušytė-Pirl

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

RE/MAX REALTORS

GREIT PARDUODA

RIMAS L. STANKUS
(312) 586-5959 (708) 425-7161

Norintieji PIRKTI ar PARDUOTI NAMUS per šią įstaigą, prašome paminėti, kad esate arba norite būti Rimo Stankaus klientais. Nuosavybės įkainijimas nemokamas.

Parduodame greitai už didesnę kainą!

Įkainijimas veltui! Perkame ir parduodame visose JAV valstijose. Iššvinti ir patyrę tarnautojai. M.L.S. kompiuteris. Perkame-parduodame ir mažas ir didesnes nuosavybes. Vietinė įstaiga.

ALEXANDER J. MCKUS REALTORS, LTD.
6610 S. Pulaski, Chicago, IL 60629
(312) 767-6655
Lietuviams žinomas ir patikimas vardas.

“ATTENTION — GOVERNMENT HOMES from \$1 (U-repair). Delinquent tax property. Repossessions. Call 1-602-838-8885 Ext. GH 7765.

HELP WANTED

“ATTENTION: EARN MONEY WATCHING TV\$ \$32,000/year income potential. Details. (1) 602-838-8885. Ext. TV-7765.”

“ATTENTION — HIRING! Government jobs — your area. Many immediate openings without waiting list or test. \$17,840 — \$69,485. Call 1-602-838-8885. Ext. R7765.”

FOR RENT

Įnuomojamas 2 mieg. butas pirmame aukšte Brighton Parko apy. Naujos grindys, nauji kilimai. \$300/mėn. Nuomininkas moka už šilumą ir elektrą. Skambinti: (312) 523-1261

REAL ESTATE

MLS KOMPIUTERIŲ

pagalba galite PIRKTI ar PARDUOTI NAMĄ mieste ir priemiestiuose. Sąžiningai patarnaus

J. BACEVIČIUS
BELL-BACE REALTORS
INCOME TAX — INSURANCE
6529 S. KEDZIE
778-2233

MLS

BALYS BUDRAITIS
Nemokamai įkainuoja Jūsų namus.

Patarnauja nuosavybių pirkime bei pardavime. Kreiptis tel. (312) 767-0600 arba (312) 778-3971. Adresas 6600 S. Pulaski Rd. One Stop Real Estate

MLS

ŠIMAITIS REALTY
Viktoras Šimaitis, Realtor
Nuosavybių pardavimas. Income Tax.
5953 S. Kedzie Ave.
Tel. 436-7878

600 LIETUVOS

KRIKŠTO JUBILIEJUI

paminėti apžvalginis leidinys jau išėjo iš spaudos. Redagavo J. Baužys.

Knygoje dokumentinė medžiaga, popiežiaus ir Lietuvos vyskupų laiškai, dvasinio atnaujinimo programa, keletas straipsnių, konkursai, leidiniai, medaliai ir ženklai, arkiv. Jurgio Matulajio palaimintųjų paskelbimas, kardinolo Vincento Sladkevičiaus paskyrimas ir platus pasaulijje vykusių minėjimų aprašymai su arti 400 nuotraukų. Vertinga knyga sau įsigyti ir kitam padovanoti.

Išleido Jubilijaus vykdomasis komitetas, 315 psl., didelio formato. Spausdino „Draugo“ spaustuve. Kaina su persiuntimu 14.50 dol. Illinois gyventojai dar pridėda 96 centus valstijos mokesčio. Užsakymus siųsti:

DRAUGAS
4545 W. 63 St.
Chicago, Ill. 60629

DRAUGE GAUNAMI NAUJAUSI LEIDINIAI

SIDABRO LIETUS, įvairių tautų pasakų rinkinys. Parinko Vladas Civasas. 153 psl.	\$20.00
IEŠKANČIOJO PĖDSAKAI, Evangeliniai mąstymai. Kęstutis Trimakas. 267 psl. m.virš. k.virš.	\$10.00 \$12.00
VILNIAUS Miesto PLANAS, spalvotas	\$9.00
GEROJO DIEVO GLOBOJE. Nij. Sadūnaitė. 103 psl.	\$5.00
VILNUS LIETUVIŲ LIAUDIES DAINOSE. G. Krivickienė-Gustaitytė. 207 psl.	\$20.00
AŽUOLŲ RANDAI, Sibirian tremtinės atsiminimai. Ant. Garmutė. 127 psl.	\$6.00
ANTRAS KAIMAS, veidai ir tekstai. Sud. T. Antanaitis. 448 psl.	\$20.00
MANO DIEVE VIS ARČIAU PRIE TAVĖS, praeities rel. temomis rinkinys. L. Tulaba. 364 psl.	\$10.00
AMŽINO ĮŠALO ŽEMĖJE, Sibirian tremtinių atsiminimai. 303 psl.	\$10.00
DIDYSIS VARPININKAS VINCAS KUDIRKA. Monografija. Al. Merkelis. 416 psl.	\$15.00
SVEČIOSE ŠALYSE, kelionių įspūdžiai. Stays Dalius. 305 psl.	\$9.00
VILNIAUS KRAŠTO LEGENDOS. G. Songinas. 128 psl.	\$8.00
600 LIETUVOS KRIKŠTO JUBILIEJUS. Red. J. Baužys. 313 psl.	\$12.00
LIETUVOS ŽEMĖLAPIS. Sudarė J. Andrius. Žemėlapis.	\$6.00
ŽEMAIČIŲ VYSKUPAS MOTIEJUS VALANČIUS. Kun. Ant. Aleksa. 300 psl.	\$5.00
VILNIAUS UNIVERSITETAS 1579-1979. Red. Br. Vaškevičius. 260 psl.	\$10.00

Pastaba. Užsakant knygas per paštą, pinigų nesiųsti, užsimokėsite gavę sąskaitą, kurioje bus pridėta ir persiuntimo išlaidos.

MŪSŲ KOLONIJOSE

Lemont, IL

SPINDULYS TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPĖS BALIUS

Spindulys tai turbūt vienas iš ilgiausiai išsilaikiusių tautinių šokių vienetų Chicagoje. Kiti susiorganizuoja, persitvarko, prisikelia tiktai artėjant šokių ar gal dainų šventėms. Spindulys įsisteigė 1976 m. spalio mėnesį. Šio vieneto įsteigėja, vadovė ir administratorė nuo pat įkūrimo dienos yra Rasa Šoliūnaitė-Poskočimienė. Gerai atsimenu, kai Spindulys repetavo Šoliūn rūsyje ir grupei priklausė 6 Šoliūnai. Dabar ši pati grupė repeticijas perkėlė į Lietuvių centrą ir grupę šoka tik vienas Šoliūnas (neįskaitant pačios Rasos)...

Kai gavau pakvietimą į Spindulio balių, nutariau nueiti pažūrėti kaip „baby“ Spindulys užaugo. Kai ši jaunesnioji grupė susiformavo prieš kelerius metus ir dalyvavo savo pirmame Spindulio baliuje, mes juos praminėm „baby“ Spindulys. Jie dabar mums atsikersdami mus praminė „vyresnysis“ Spindulys (gerai, kad dar veteranais nepavadino!) Kažkaip tai ir džiugu ir graudu, kad atsirado naujesni, jaunesni už mus, kad Spindulio grupė dar ilgai išsilaikys, bet mums „vyresniesiems“ lyg tai kažko trūksta — nėra ką veikti sekmadienio vakarais. Rasa, ar girdi??

Spindulio grupės balius įvyko vasario 10 d. Lietuvių centre Lemonte. Susirinko pilna salė svečių, šokėjų draugų ir žinoma, išdidžių tėvų. Kai atėjau į salę žinojau, kad tikrai pasenau. Kadangi visi dabartiniai spinduliečiai yra nuo 15-20 metų amžiaus, tai ir jų draugų būrys tokio pat amžiaus. Gerai, kad mes „senukai“ galėjome kampe kartu prisiglausti.

Programa pradėta pranešėjos Mildos Rudaitytės sveikinimu ir šokių apibūdinimu. Pirmas šokis tai mainytinis — linksmas, greitas šokis, kuris pasižymi savo porų pasikeitimu. Toliau buvo seniai nematytas ir jau dažnai nebesokamas kubilas, kuris gauna savo pavadinimą nuo pagrindinės šokio figūros — ratuko. Šokėjai pasikeisdami pynė šokių formas ir figūras ir audė įvairius raštus. Pro vienas duris išbėga, pro kitas įbėga ir vėl keičiasi formos. Kitas šokis — šokių pynė. Ši pynė buvo sukurta 1989 m. Milwaukee tarptautiniam festivaliui. Pynę sudaro 4 šokių ištraukos — Šitas didelis būrys, Pabaigtuvinis, Vakarų šokis ir Varkietis. Vikriai, greitai ir tvarkingai vyko perėjimas iš vieno šokio į kitą. Rasai visuomet tos pynės labai patikdavo, nes šokių gabaliukai jau anksčiau šokti, o be to, su pynėmis galima parodyti daugiau šokių. Čia pastebėjau, kad aš ne vien pasiilgau šokių repeticijų — žiūriu į aplink sėdinčius buvusius spinduliečius ir atrodo visi pasinėšę užimti savo įprastose vietose šios pynės šokiuose — visus esame šokę ir mes. Reikia pasakyti, kad jaunimas gerai šoka, ir lygiavimas visai neblogas — net ir didžiausi kritikai (mes) turėjo pripažinti, kad šita Spindulio grupė toli nusiė, daug pasiekė.

Duoti kai kuriems šokėjams pailsėti ir šiek tiek sulėtinti tempą išėjo vien tik grupės mergaitės grakščiam šokiui šiaudė. O po to reikėjo duoti ir vyrams pasirodyti — šokis pakeltkojis, tai linksmas, gyvas vyrų šokis, šokamas su klumpėmis. Šiame šokyje vyrai parodo savo vikrumą. (Man visuomet buvo neaišku, kodėl vyrų šokiai tokie smagūs ir gyvi, o moterų tokie lėti ir kartais migdanantys — reikėtų merginoms leisti pašokti pakeltkoji, o vyrai tegul šoka blesdingėle. Šiam šoky

aiškiai matyti, kodėl yra gerai turėti „gyvą“ muziką — Rasa visuomet gali muzikos pridėti, kai reikia šokti į klumpes. Bet Spindulio vyrams tos muzikos nereikėjo — į savo klumpes jie įsako per labai greitą laiką.

Kitas šokis tai turbūt vienas iš pačių mėgstamiausių — malūnas. Apie jį ir nereikia daug kalbėti — viską aiškina pats šokio vardas. Jis ne tik labai gražiai atrodo, bet jį yra labai smagu šokti. Spindulio šokėjų veiduose šypsenos buvo nuosirdžios, o ne iš anksto prikljuotos. Ir vėl užėjo didelis noras šokti. Mums, vyresniesiems buvo įdomu pamatyti, kokia bus šio šokio pradžia — įprasta ar „mūsų“. (Pradžią buvo su įprastu įbėgimu!) Paskutinis šokis — pabaigtuvinis. Kadangi šokis paskutinis, tai ir vardas labai tinka, tik šiuo atžvilgiu jis vaizduoja pasilinksminimą šie-

napjūtės darbus pabaigus. Programa trumpa, gyva, įdomi ir gerai atlikta. Atrodo, kad visi laukė dar tolimesnės programos.

Po programos Rasa buvo apdovanota geleimis ir dovanėlėmis iš šokėjų — tai pažymėjimu, kuris jai duos „laisvo laiko pailsėti nuo visų repeticijų“. Rasa kiekvienam šokėjui įteikė po baltą gėlytę ir labai padėkojo savo vyrui Remigijui, be kurio pagalbos Spindulys negalėtų repetuoti. Grupės fotografas, kaip ir anksčiau, buvo nuolatinis rėmėjas Algis Mockaitis.

Spindulio vakaro tolimesnė programa — kaip ir visuomet — šokėjai aptarnauja stalus ir atneša karštas lėkštes maisto, o po to platina laimėjimų bilietukus. Matydama sunkiai dirbančius spinduliečius apsidžiaugiau, kad vis dėlto nebesoku šioj grupėj. Bet iš kitos pusės labai norisi kartas nuo karto šokti ir vėl atlikti įvairias programas. Gal kada

nors ir „vyresnysis“ Spindulys prisikels.

Linkiu Rasai tolimesnių pasiekimų su „nauja“ Spindulio grupe, o spinduliečiams linkiu dar daug gražių balių, koncertų bei šokimo dienų. Te jūsų kojos nepavargsta nuo Rasos susiildymo pratimų ir nesugadinkit mūsų gero vardo.

Rita Likanderytė

ATEMĖ PILIETYBĘ

Teismas atėmė pilietybę buvusiam Chicago mesininkui Jacob Habich. Jis kaltinamas kolaboravęs su naciais, tarnaudamas jų koncentracijos lagery. Jis kilęs iš Rumunijos. Tačiau jis dabar neįstremiamas, o galės pasilikti JAV-se. Tai viena iš OSI bylų.

DRAUGAS, antradienis, 1990 m. kovo mėn. 20 d.

5

MAŽIAU BEDARBIŲ

Illinois valstijoje sumažėjo bedarbių skaičius. Dabar jų mažiau kaip 6%.

TYMAI PRIEMIESČIUOSE

Kai kuriuose priemiesčiuose, ypač Kane apskrity padaugejo susirgimų tymais.

A.†A. JUOZAS DĖDINAS

Gyveno Chicagoje, Marquette Parko apylinkėje. Mirė 1990 m. kovo 17 d., 6:10 val. ryto, sulaukęs 78 m. amžiaus.

Gimė Lietuvoje, Šakiuose, Sintautų valsč. Amerikoje išgyveno 40 m.

Pasiliko dideliame nuliūdime sūnus Kęstutis, duktė Vida Steer, žentas Curtis; Lietuvoje sesuo Petre su šeima; pusbroliai Juozas ir Justinas Zubrickai su šeimomis.

Velionis buvo brolis a.a. Prano. Priklausė Ateitininkų Korp! Kęstutis. Buvo Lietuvių Operos rėmėjas.

Kūnas pašarvotas pirmadienį, kovo 19 d. ir antradienį, kovo 20 d. nuo 2 iki 9 v.v. Petkus Marquette koplyčioje, 2533 W. 71 St.

Laidotuvės įvyks trečiadienį, kovo 21 d. Iš koplyčios 9 val. rytos bus atlydėtas į Šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje įvyks gedulingos pamaldos už velionio sielą. Po pamaldų bus nulydėtas į Šv. Kazimiero lietuvių kapines. Nuosirdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę sūnus, duktė ir kiti giminės.

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus. Tel. 312-476-2345.

Mylimai Motinai

A.†A. EMILIJAI

mirus, sūnui prof. dr. JONUI GENIUI, jo šeimai, giminėms bei artimiesiems reiškiamė giliausią užuojautą ir kartu liūdime.

Felė Kapocienė
Veronika Kasparaitienė
Stasė Paukštelienė
Paukštelis, Plūteris ir
Petrušaičių šeimos

A.†A.

LIUDAI GALMINAITĖI-JILEK

mirus, reiškiamė užuojautą velionės šeimai, mielai Mamytei, seserims VANDAI ir ZITAI ir drauge liūdime.

Roma ir Nelė Lesiak

A.†A.

LIUDAI GALMINAITĖI-JILEK

mirus, jos mamytėi ELZBIETAI ANUŽIENEI ir jos seserims nuosirdžiai užuojautą reiškia

Liudvika Adomkavičienė ir šeima

A.†A.

STASIUI BŪDUI

mirus, nuosirdžiai užjaučiame jo žmoną ANELĘ, vaikus ir artimuosius.

Pasaulio Lietuvių Centras

A.†A.

EMILIJAI GENIENEI

mirus, sūnui, Altos atstovui Washington, JONUI GENIUI ir jo šeimos nariams reiškiamė giliają užuojautą.

Jonas Stumbrys

Mylimai Motinai ir Močiutei

A.†A.

ONAI BURNEIKIENEI

mirus, reiškiamė nuosirdžiai užuojautą jos sūnui ROMUI, dukrai ZITAI ir anūkams — PAULIUI, ALEXAI ir VINCIUI

Braždžių šeima

Mylimai Motinai

A.†A.

ONAI BURNEIKIENEI

mirus, mielai valdybos narei ZITAI PETKIENEI, jos vyrui JUOZUI ir broliui ROMUI BURNEIKIUI reiškiamė giliają užuojautą

Seattle Lietuvių Bendruomenė

A.†A.

ONAI BURNEIKIENEI

mirus, jos sūnui ROMUALDUI, dukrai ZITAI, jų šeimoms ir kitiems artimiesiems nuosirdžiai užuojautą reiškia ir drauge liūdi

Bronė, Bronius ir Danguolė Kvikliai
Ramunė ir Vičkas Lukai
Rūta ir Edmundas Kulikauskai

Brangiai Motinai

A.†A.

ONAI BURNEIKIENEI

mirus, jos dukrą, mūsų tautinių šokių mokytoją, ZITĄ PETKIENĘ, jos vyrą JUOŽĄ ir brolių ROMĄ nuosirdžiai užjaučiame

Seattle tautinių šokių grupė „Lietutis“

Brangiai Mamai ir Močiutei

A.†A.

ONAI BURNEIKIENEI

mirus, mūsų mielą sesę, jos dukrą ZITĄ PETKIENĘ, sūnų ROMĄ bei jų šeimas ir visus gimines nuosirdžiai užjaučiame ir drauge liūdime.

Lietuvos Dukterų draugija

Seattle, Wash.

A.†A.

ONAI BURNEIKIENEI

mirus, brangiai draugei, dukrai ZITAI, žentui JUOZUI, sūnui ROMUI ir visiems giminėms liūdesio valandoje reiškiamė giliają užuojautą.

Bellevue, Wash.

Gedis ir Irena Morkūnai

GAIDAS-DAIMID

E U D E I K I S

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
PATARNAUJA IR CHICAGO PRIEMIESČIUOSE
4330-34 S. California Avenue
Telefonai — (1-312) 523-0440 ir (1-312) 523-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas — (1-312) 927-1741-1

4348 S. California Avenue

Telefonas — (1-312) 523-0440

P E T K U S

MARQUETTE FUNERAL HOME

TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago

Telefonas — (1-312) 476-2345

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telefonas (708) 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNŪS LACKAWICZ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

2424 West 69th Street — Tel. (1-312) 737-1213

11028 Southwest Hwy. — Tel. (708) 974-4410

9236 S. Roberts Rd. — Tel. (708) 430-5700

BUTKUS — PETKUS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

1446 South 50th Avenue

Cicero, Illinois

Telefonas — (708) 652-1003

Sally

Donald M., Jr.

V A N C E

LAI DOTUVIŲ KOPLYČIA

DIREKTORIAI

1424 So. 50 Ave., Cicero, Illinois

PATARNAUJA CHICAGOJE BEI PRIEMIESČIUOSE

Tel. (708) 652-5245

APYLINK MUS

x Lietuvos Vyčių Vidurio Amerikos distrikto rengia ypatingas sv. Mišias už Lietuvos atgimimą, prašant Dievo palaimos ir stiprybės lietuviams, kurie tęsia ir laisvės kovą. Kviečiami visi dalyvauti sv. Mišiose, kurios bus šv. Jurgio bažnyčioje Bridgeporte. Šv. Jurgio bažnyčia yra seniausia lietuvių bažnyčia Vidurio Amerikoje. Jos uždarymas rekomenduojamas šių metų liepos mėnesį. Mišios bus kovo 24 d. 5 val. vak. Visi kviečiami dalyvauti.

x Misija-rekolekcijos Šv. Antano parapijoje Cicero, IL, vyks kovo 26-29 d., nuo pirmadienio iki ketvirtadienio, 7 val. kas vakarą. Ši dvasinė pasiruošimą Velykoms praveda kun. Leonas Zaremba, SJ, konferencijose duodamas ir dvasinės praktikos patarimų, kaip suartėti su Kristumi. Ketvirtadienio vakarą bus ir Susitaikymo sakramento pamaldos su proga priėti išpažinties. Visi vakarinių ir šiaurvakarinių priemiesčių lietuvių kviečiami pasinaudoti šia proga pasiruoti Velykoms ir pakviesti ir rekolekcijas savo kaimynus ir giminės.

x A. a. Juozas Dėdinas stagiškai mirė kovo 17 d. Rado jį apalpusi, bet nuvežtas į ligoninę tuojau mirė. Pasarvotas Petkaus laidojimo Marquette įstaigoje. Laidojamas trečiadienį, kovo 21 d., šv. Kazimiero kapinėse. Nuliūdime liko sūnus ir duktė.

x Sekmadienį buvo rasta prie šv. M. Marijos Gimimo bažnyčios moteriškų tautinių drabužių karūnelė. Kas ją pametė, gali paskambinti tel. 708-499-3095.

x Po 20 dol. atsuntė už kalėdines korteles ir kalendorių Jonas ir Valerija Plairiai, Stefa Strikaitis, Aug. Ašoklis, Kazys Sakys, L. Šmulkštys, M. Sajus, Juozas Briedis, R. Prekelis, Romas ir Audronė Skripkai, M. Kvedaras, M. Kižis, L. Zitkevičius, O. Izokaitienė, M. Radzevičius, Alg. Urbutis ir Maria Mogenis. Nuosirdus aciū.

x DRAUGO koncertas įvyks š.m. balandžio 1 d. 3 v. p.p., sekmadienį, Marijos Auksinėsios mokyklos salėje. Programą atliks okupuotos Lietuvos solistai: Sofija Jonaitytė, Algirdas Januta ir pianistas Povilas Stravinskis. Bilietus ir koncertą galima įsigyti Gifts International Vaznelių parodoje, 2501 W. 71 St., Chicago, IL 60629, tel. 471-1424. (sk)

x TRANSPAK siūnia KOMPIUTERIUS, VIDEO, stereo, faksus, siuvimo, mezgimo mašinas VAISTUS, dėvėtus rūbus, MAISTĄ, kargo, pervedame PINIGUS. Romas Pukštys, Transpak, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772. (sk)

x Lietuva Parcel Service praneša: gavome leidimą ir siunčiame naudotus rūbus, švairius ir gerame stovyje, maitinimą. Maisto siuntiniais – maitinimą. Siuntiniai, kuriems maitinimą, siunčiami anksčiau tvarka, susitarus dėl laiko. Darbo val: 11 v.r.-5 v.p.p., šešt. tik susitarus, sekmd. – uždaryta. Kreiptis: J. Juodvalkienė, 4108 S. Archer Ave., Chicago, IL 60632, tel.: 312-254-2817. (sk)

x Gautas centrinio pašto leidimas „Drauga“ vežti i vakarinių priemiesčių paštą, kuris nešioja laikraščius ir laiškus priemiesčių gyventojams. Tai turi žinoti visi vakariniai Chicago priemiesčiai. Kada ten galės vežti, „Draugo“ administracija iš naujo skaitytojams praneš.

x Lietuvos atgimimo pamaldų metu sekmdienį, kovo 18 d., Marquette Parko šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje klebonas kun. Jonas Kuzinskas antrąją rinkliavą paskyrė Lietuvos reikalams. Surinkta 2190 dol. Pinigai įdėti į fondą. Rengėjai – Chicago lietuvių organizacijų komitetas dėkoja kun. Jonui Kuzinskui už paramą Lietuvai.

x Liko tik keletą dienų iki Dainavos ansamblio naujo spektaklio „Kai papartis žydi“. Ar jau visi išsigijote bilietus? Bilietus dar galima gauti Vaznelių prekyboje. Spektaklis įvyks kovo 25 d. Mortono auditorijoje Cicero.

x A. a. Juozas Sereičikas mirė kovo 4 d. Lietuvoje ir palaidotas kovo 7 d. Zarasų kapinėse prie savo žmonos Onos. Liūdesyje liko jų duktė Natalija Karžinauskienė, sūnus Vitalis su šeima ir daug gimių Lietuvoje. Chicagoje liko mirusio sesuo Grasilija Meiluvienė, Arizonoje brolio sūnus Feliksas Sereičikas su šeima.

x LKVS Ramovės Chicago skyriaus narių susirinkimas bus kovo 25 d., sekmdienį, 12 val. dienos Jaunimo centre. Kviečiame visus skyriaus narius susirinkime dalyvauti.

x Stasys ir Elena Barai, Oak Brook, Ill., lietuviškos spaudos ir veiklos dideli rėmėjai, visuomenininkai, „Draugo“ garbės prenumeratoriai, pratęsė prenumeratą 1990 metams su 40 dol. auka. Nuosirdus aciū.

x Juozas Mikonis, Richmond Hts., Ohio, Simas Brizgys, Chicago, Ill., Aldona Karaliūnas, Cicero, Ill., „Draugo“ nuosirdūs rėmėjai, garbės prenumeratoriai, pratęsė prenumeratą ir kiekvienas paaukojo po 40 dol. Labai dėkojame.

x Rožinis ir šv. Mišios bus aukojamos penktadienį, kovo 23 d. 6:30 v.v. Tėvų Jėzuitų koplyčioje. Nuosirdžiai kviečiame. Židiny.

x Romas Pukštys lydės grupę liepos 1 d.: 15 dienų Lietuvoje! Miestus galite pasirinkti. Skubiai registruokite American Travel Service, tel. 312-238-9787. (sk)

x Garantuotas receptinių ir nereceptinių vaistų persiuntimas į Lietuvą. Transpak, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772. (sk)

x Romas Pukštys, Transpak firmos savininkas, praneša, kad balandžio mėn. važiuoja į Lietuvą. Mielai vėl tarpininkaus įvairiais reikalais: pinigai, palikimai. Kreiptis iki balandžio 1 d. Transpak, 2638 W. 69 St., tel. 312-436-7772. (sk)

x Lietuvos keliauninkų dėmesiai. Kas nori patvirtinti ar pakeisti Aerofloto ar kitų linijų skrydžius į Lietuvą, ar gauti patarnavimus New Yorko aerodromuose, įskaitant bilietus ir kitus miestus – lėktuvais, traukiniais ar autobusais – skambinkite į New Yorko kelionių agentūrą „VYTIS“ 718-769-3300. (sk)

Lietuviškas jaunimas iškilmės prie šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčios Marquette Parke, minint Lietuvos Nepriklausomybės iš naujo paskelbimą.

Nuotr. Jono Kuprio

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

LIETUVOS SOLISTŲ JAUNIMO CENTRO KONCERTE

Jaunimo centro valdyba, vadovaujama S. Endrijonienės, kovo 18 d. surengė koncertą, kuriame lietuvių turėjo progos išgirsti dainavimą iš Lietuvos atskridusių solistų. Sopranas Aldona Vilčinskaitė-Kisielienė yra Lietuvos konservatorijos docentė, o sopranas Sigutė Trimakaitė – M. Glinkos ir Atėnų tarptautinio konkurso laureatė. Joms palydą fortepijonu sudarė muz. Alvydas Vasaitis.

Solistės pirmą koncertą turi, paskelbus Lietuvos nepriklausomybę. Ši koncertą ir skyrė Nepriklausomai Lietuvai. Chicago lietuvių yra išsaugoję daug lietuvių kultūrinį vertybių, turi lietuvių operą. Tą pasakodama sol. Vilčinskaitė-Kisielienė pasigėrė, kad talentingoji S. Trimakaitė yra jos mokinė. Abidvi apdovanotos skaidraus skambėjimo balsais. Pradėjusios šiltu patriotiniu

x A. Karaitis, Gintaro Resort savininkas, Union Pier, Mich., pratęsė dukros Aušrinės Karaitytės prenumeratą, prašė jam „Drauga“ siuntinėti į Daytona Beach Shores, o už adreso pakeitimą pridėjo 30 dol. auka. Nuosirdus aciū už palaikymą lietuviško žodžio.

x Juozas Astas, Hamilton, Kanada, atsuntė prenumeratorų mokestį už dvejus metus, pridėjo spaudos palaikymui 20 dol. ir 15 dol. už kalėdines korteles ir kalendorių. J. Astą skelbiame garbės prenumeratorium, o už aukas labai dėkojame.

x „Antro kaimo“ gastrolių Lietuvoje vaizduojant bus rodoma Jaunimo centro kavinėje penktadienį, kovo 23 d. 7:30 v.v., supažindinant su knyga „Veidai ir tekstai“. (sk)

x Baliui Kronui atminti Pasaulio lietuvių centrui aukoją Regina ir Kazys Kreivenai – 100 dolerių, Jurgis Damas – 20 dolerių. Jiems nuosirdžiai dėkoja Kronų šeima, prie padėkos prisijungia PLC taryba ir valdyba. (sk)

x Skilandis, sprandinė (pa- lendvica), rūkytos dešros pasieks jūsų gimines Velykoms, užsakant dabar. \$84.00 Transpak, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772. (sk)

x „Dailės 90“ ir Lietuvos fotografų parodos apie religiją atidarymas bus Lietuvių Dailės muziejuje Lemonte, kovo 24 d., šeštadienį, 7:30 v.v. Visus kviečiame atsilankyti. (sk)

duetu Džiaugsmo giesmė (Belini). Toliau dainavo tarptautinio garso kompozitorių melodijas: Mozarto ariją iš operos Don Juano, Schumano – Kaip gėlė tu nuostabi. Abidvi atliko sol. S. Trimakaitė.

Sol. Vilčinskaitė-Kisielienė padainavo Strausso Pasventimą, Cileo Adriano ariją iš operos Adrijanos Lekuver. Dainavimas atliekamas su vaidybine išraiška darėsi tuo įspūdingesnis. Skirdamos prisiminimui žuvusių patriotų, nebesulaukusių Lietuvos laisvės, sudainavo Fore duetą Crucifix.

Pirmąją koncerto dalį solistės skyrė tarptautinio garso kompozitoriams. Čia buvo Vokerlenas, Fore, Verdi, atliekami originalia kalba. Ir reikia pasakyti, kad solistės jautėsi laisvai, tarimas aiškus, balsų skambumas ypatingas. Fortepijono palydą darniai siejosi su dainavimu.

Solistų pajėgumas leistų joms koncertuoti ir Lyric operos salėje. Pirmą dalį užbaigė linksma serenada.

Antroji koncerto dalis buvo skirta lietuviams kompozitoriams, lietuviškai liaudies kūrybai. Solistės tautiniais drabužiais pasipuosusios duetu ir pakaitomis solo dainavo žemaitių, dūkų, suvalkiečių dainas su dideliu nuosirdumu, liaudinių stiliumi, įspūdingu nuosirdumu, net ir liaudiškais gestais.

Sol. Vilčinskaitė-Kisielienė atėjo su Grudžio harmonizuota liaudies daina Saulelė raudona. Atliko su šypsena ir humoru. Dainavo apie apynėlį žaliąjį la-

bai išraiškai. Sol. Sigutė Trimakaitė su lietuvišku jautrumu atliko Šimkaus Vai nekukuoki. Džiaugsmingai skambėjo Indros Trinku-trinku. Šimkaus harmonizuota Gaideliai gieda nuskambėjo su liaudišku patrauklumu. Publikai buvo taip artima St. Šimkaus Plaukia sau laivelis, atlikta duetu.

Iš G. Kuprevičiaus išiečių dainų ciklo sol. Vilčinskaitė-Kisielienė dainavo Už jūrų marių (ž. K. Bradūno).

Patriotiškai nuskambėjo sol. S. Trimakaitės atlikta Kutavičiaus kompozicija Lietuva (ž. Baliukonytės). Publikai šauksmais ir plėjimais reiškiant didelį pasigėrėjimą koncertu, solistės ištraukė visą publiką į liaudies dainą apie obelę.

Sol. Vilčinskaitė-Kisielienė pasakė savo įspūdingus Amerikoje ir pakvietė atsilankyti Lietuvoje.

S. Endrijonienė pabrėžė, kad tai buvo aukšto lygio koncertas ir pakvietė visus cėpelinų vaišėms į kavinę.

Juoz. Pr.

NIJOLĖ SADŪNAITĖ

Vasario 25 d., po Nijolės Sadūnaitės susitikimo su lietuviškąja visuomene Lemonte, J. J. Lieponių golfo klubo svetainėje Lockporte, prie iškilmingai paruoštų stalų vaišėms, laukė visas didelis būrys jos giminių su savo vaikais ir vaikaičiais, būrys artimiausių Lieponių šeimos kaimynų ir keli iš tolimesnių apylinkių atvykusių.

Pianistas Povilas Stravinskis fortepijonu palydės Lietuvos Operos solistų sopraną Sofiją Jonaitytę ir tenorą Algirdą Janutą „Draugo“ dienraščio koncerte balandžio 1 d. 3 val. po pietų Marijos aukšt. mokyklos auditorijoje.

IŠ ARTI IR TOLI

J.A. VALSTYBĖS

Nors ir toliau gyvendamas labai arti stovėjo ir rūpinosi Nijolės Sadūnaitės kelionių globa, po JAV, tai Kat. fed. pirm. adv. S. Kuprys, dr. Alg. Norvila, „Ateities“ knygų leidyklos pirm., kurio dėka buvo išleistos dvi Nijolės Sadūnaitės knygos ir adv. R. Domanskis, Lietuvių centro Lemonte valdybos pirmininkas.

Diena buvo graži. Golfo klubo svetainė jauki. Saulė tą dieną nebuvo šykšti. Per vieną svetainės stiklinę sieną, visu sienos plotu šviesdama, ji išryškino spalvas pavasarių gėlių, puošusių neeiliniam susitikimui paruoštus stalus.

Šio gražaus priėmimo šeiminkė, Nijolės Sadūnaitės giminaitė J. Lieponienė jautriai pasveikino brangią viešnią, išskeldama jos asmenyje ryškias krikščioniško gyvenimo savybes. Svečiams jau esant prie stalo po šeiminkės žodžio per salę pamažu ėjo „procesija“ gražaus jaunimėlio, išsiriikiavusio po du ir nešančio po gražų tulpės žiedą Nijolei Sadūnaitėi. Jų buvo apie vienuolika, nuo 3 m. iki 9 metų.

Nijolė Sadūnaitė su giminėmis aerodrome. Iš kairės: Birutė Lieponytė-Dailienė, Janina Lieponienė, Nijolė Sadūnaitė, V. Tumasonienė ir Nijolės pusbroliu A. Nuotr. A. Damušienės

amžiaus. Išskyrus kelis, visi jėjo į kraujo giminytę. Tai plačios Lieponių šeimos ir Tumasonių vaikaičiai. Tulpės iš jų N. Sadūnaitė priėmė su dideliu džiaugsmu.

Pal. Jurgio Matulaičio Misijos klebonas Lemonte, kun. Zaremba buvo pakviestas palaiminti maistą ir svečius, susirinkusius pabendrauti šioje šeimyninėje aplinkoje su tautos didvyre, kuri savo asmeniniu gyvenimu ir drąsiu tiesos žodžiu pralaužė geležinę uždangą savo ir Lietuvos vardui pasaulyje. Po maldos vaišintasi iškilmingai ir skaniai paruoštu maistu, o baigiant valgyti, kaip paprastai, prasidėjo kalbos nukreiptos į Nijolę Sadūnaitę ir šios puotos šeiminkės su padėka visiems svečiams ir savo giminaičiams, suteikusiems jai tiek daug atgaivos po įvairiausių kelionių Europoje ir JAV-bėse.

Kun. L. Zaremba užbaigė šį suėjimą malda, trumpu žodžiu Nijolei Sadūnaitėi ir puotos šeiminkams. Po to visi, net ir mažiausieji puotos dalyviai kartu sudainavo „Lietuva brangi“.

Dar ilgai stovinėta, kalbėtasi, fotografuotasi ir paliekant tą malonią ir turiningą praleistą popietę, ne vieno galvon skverbė mintis, kad mūsų tauta krikščioniška, katalikiška, bet tokio pasitikėjimo Dievu ir jo globa, kaip Nijolė Sadūnaitė savo gyvenimą buvo pašventusi visuose savo sunkių kovų ir kančių kelyje, reta. Ji savo kančių bei pergyvenimų neryškina, ji kalba tik apie kitų vargus ir sunkią gyvenimo dalį. Ji dėl artimo gyvenimo kovojo dėl jo laimės, nebadama jokių pasekų, pasivesdama visiškai Dievo globai. Jos pačios žodžiais tariant, „mūsų trumpos dienos žemėje yra skirtos ne poilsiui, o dalyvauti kovoje už laimę daugelio širdyse“. Jos dvasinę jėgą pajusti reikia perskaityti jos dvi knygas: KGB akiratyje ir Gerojo Dievo globoje.

Jadv. Damušienė

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 776-8700

Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v.r. iki 1 val. d.